

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0913.4.PIEL2.C.OETiRwZZP	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	OPIEKA, EDUKACJA TERAPEUTYCZNA I REHABILITACJA W ZABURZENIACH ZDROWIA PSYCHICZNEGO <i>CARE, THERAPEUTIC EDUCATION AND REHABILITATION IN MENTAL HEALTH DISORDERS</i>
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
1.2. Forma studiów	Studia stacjonarne
1.3. Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
1.4. Profil studiów	Praktyczny
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Dr n. med. Grażyna Wiraszka
1.6. Kontakt	wiraszka@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.2. Język wykładowy	polski
2.4. Wymagania wstępne	-

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	WYKŁAD (W) ĆWICZENIA (C) SYMULACJE (Sym) ZAJĘCIA PRAKTYCZNE (ZP)	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Wykład, ćwiczenia: Zajęcia tradycyjne w pomieszczeniach dydaktycznych UJK Symulacje: Pracownia symulacji UJK Zajęcia praktyczne: Zajęcia w terenie w różnych formach świadczeń psychiatrycznej opieki zdrowotnej	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Zaliczenie z oceną / Zaliczenie z oceną / Zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład: wykład informacyjny, wykład problemowy; Ćwiczenia: opis, objaśnianie, praca ze źródłem drukowanym, pogadanka, opis przypadku, metoda projektów Symulacje: metoda symulacyjna, opis przypadku, scenka sytuacyjna, dyskusja Zajęcia praktyczne: ćwiczenia kliniczne, analiza przypadków, pokaz z instruktażem, metoda projektów, dyskusja	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	1. Wilczek-Rużyczka E. (red.): Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego. PZWL, Warszawa 2019. 2. Jarema M, Wichniak A. (red.) Psychoedukacja. Co trzeba wiedzieć o chorobie psychicznej. Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2022. 3. Kiejna A, Małyszczak K. Psychiatria – podręcznik akademicki. AM we Wrocławiu, Wrocław 2016.
	uzupełniająca	1. Wiraszka G. Opieka i edukacja terapeutyczna w zaburzeniach zdrowia psychicznego. Skrypt – materiały dydaktyczne. UJK, Collegium Medicum 2024. 2. Colom F, Vieta E. Podręcznik psychoedukacji w zaburzeniach afektywnych dwubiegunowych. Medipage, Warszawa 2009. 3. Meder J. Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych. Biblioteka Pracownika Socjalnego. Katowice 1999. 4. Mueser KT, Gingerich S. Życie ze schizofrenią. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2008.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)
Wykład
C1. Poszerzenie wiedzy na temat współczesnych głównych zagrożeń zdrowia psychicznego
C2. Poglębnienie wiedzy na temat zakresu świadczeń i roli pomocy i wsparcia instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego w rozwijaniu możliwości samodzielnego funkcjonowania chorych psychicznie przewlekle i niepełnosprawnych
Ćwiczenia
C1. Poglębnienie wiedzy i umiejętności niezbędnych do sprawowania profesjonalnej opieki nad przewlekle chorym psychicznie i jego rodziną oraz prowadzenia edukacji terapeutycznej i form rehabilitacji psychiatrycznej na różnych poziomach świadczeń psychiatrycznej opieki zdrowotnej
Symulacje
C1. Poglębnienie umiejętności niezbędnych do realizowania wysokiej jakości opieki pielęgniarzkiej w sytuacji przewlekłej choroby psychicznej wobec chorego i jego rodziny/opiekuna w różnych formach wsparcia i opieki
Zajęcia praktyczne
C1. Kształtowanie poglębnionych umiejętności rozpoznawania sytuacji życiowej pacjenta i jego potrzeb zdrowotnych oraz planowania wszechstronnej opieki i psychoedukacji zapobiegających chroniczacji zaburzeń, niepełnosprawności i izolacji

społecznej oraz umiejętności sprawowania profesjonalnej opieki nad przewlekle chorym psychicznie i jego rodziną/opiekunem

4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykłady

1. Współczesne zagrożenia i problemy zdrowia psychicznego w świetle danych epidemiologicznych.
2. Przyczyny, objawy i przebieg depresji.
3. Występowanie i charakterystyka zaburzeń lękowych.
4. Charakterystyka, rodzaje i przyczyny uzależnień.
5. Zakres pomocy i wsparcia chorych z zaburzeniami zdrowia psychicznego oraz rodzin i opiekunów w ramach oferowanych świadczeń zdrowotnych. Wsparcie i pomoc chorym w modelu psychiatrii środowiskowej. Znaczenie w opiece psychiatrycznej podejmowania działań kształtujących właściwe postawy wobec chorych z zaburzeniami zdrowia psychicznego – problem stygmatyzacji.

Ćwiczenia

1. Zasady opieki pielęgniarskiej sprawowanej wobec pacjenta z zaburzeniami zdrowia psychicznego i jego rodziny/opiekunem w różnych fazach choroby i niepełnosprawności psychicznej na różnych poziomach świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz środowiska życia pacjenta). Zasady zapobiegania dezadaptacji życiowej i izolacji społecznej.
2. Zasady edukacji terapeutycznej - psychoedukacja i jej miejsce w opiece psychiatrycznej. Zakres psychoedukacji wobec pacjenta ze schizofrenią, depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego i jego rodziny (opiekuna) na różnych poziomach świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz środowiska życia pacjenta).
3. Rola pielęgniarki w rehabilitacji psychiatrycznej. Znaczenie treningów umiejętności społecznych jako formy rehabilitacji psychiatrycznej w uzyskiwaniu optymalnej sprawności chorych na różnych poziomach świadczeń zdrowotnych.
4. Programy promocji zdrowia psychicznego – analizowanie możliwości ich zastosowania w opiece psychiatrycznej.
5. Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych i sytuacji życiowej pacjenta oraz planowanie pielęgniarskich interwencji psychoedukacyjnych i rehabilitacyjnych wobec chorego z przewlekłymi zaburzeniami zdrowia psychicznego, z uwzględnieniem różnych poziomów świadczeń zdrowotnych i programów promocji zdrowia psychicznego w celu poprawy sytuacji zdrowotnej i życiowej, przeciwdziałania chroniczności zaburzeń i niepełnosprawności oraz zapobiegania izolacji społecznej – praca w oparciu o studium przypadku.

Symulacje

1. Postępowanie pielęgniarki wobec pacjenta z przewlekłymi zaburzeniami zdrowia psychicznego i jego rodziny (opiekuna) w zakresie rozpoznawania potrzeb zdrowotnych i sytuacji życiowej pacjenta wymagającego wsparcia w różnych formach opieki środowiskowej, z uwzględnieniem zapotrzebowania na psychoedukację i rehabilitację psychiatryczną (treningi umiejętności).

Zajęcia praktyczne

1. Ocena potrzeb zdrowotnych pacjenta z zaburzeniami psychicznymi (z depresją, zaburzeniami lękowymi oraz pacjenta uzależnionego) oraz analizowanie sytuacji życiowej pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej.
2. Planowanie interwencji w ramach uprawnień zawodowych pielęgniarki.
3. Analizowanie i dopasowanie do potrzeb pacjenta programów promocji zdrowia psychicznego.
4. Prowadzenie psychoedukacji pacjenta (dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych) z zaburzeniami psychicznymi, a także jego rodziny lub opiekuna.
5. Prowadzenie rehabilitacji pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym treningów umiejętności społecznych w różnych obszarach opieki, w szczególności w środowisku pacjenta i jego rodziny/opiekuna.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY :		
W01	Opisuje przyczyny, objawy i przebieg depresji, zaburzeń lękowych oraz uzależnień;	PIEL2P_B.W52
W02	Charakteryzuje zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, w tym depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjentem uzależnionym; jego rodziną lub opiekunem, oraz zasady edukacji terapeutycznej i rehabilitacji psychiatrycznej tych osób, z uwzględnieniem wszystkich poziomów świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz środowiska życia pacjenta);	PIEL2P_B.W53
W03	Wyjaśnia zakres pomocy w ramach świadczeń oferowanych osobom z problemami zdrowia psychicznego i ich rodzinom lub opiekunom;	PIEL2P_B.W54
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI :		
U01	Ocenia potrzeby zdrowotne pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym depresją i zaburzeniami lękowymi oraz pacjenta uzależnionego, a także planuje interwencje w ramach uprawnień zawodowych pielęgniarki	PIEL2P_B.U73
U02	Analizuje i dostosowuje do potrzeb pacjenta programy promocji zdrowia psychicznego;	PIEL2P_B.U74
U03	Rozpoznaje sytuację życiową pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej;	PIEL2P_B.U75
U04	Prowadzi psychoedukację pacjenta (dzieci, młodzieży, dorosłych, w tym osób starszych) z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego, a także jego rodziny lub opiekuna;	PIEL2P_B.U76

U05	Prowadzi rehabilitację pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym treningi umiejętności społecznych w różnych obszarach opieki, w szczególności w środowisku pacjenta i jego rodziny;	PIEL2P_B.U77
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	Jest świadomy ponoszenia odpowiedzialność za realizowane świadczenia zdrowotne;	PIEL2P_K.5

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																	
	Kolokwium (końcowe – test)			Aktywność na zajęciach			Praca w grupie			Praca własna			Inne: Zadanie symulacyjne			Inne: Próba pracy		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	S	C	S	Z P	C	S	Z P	C	S	Z P	C	S	Z P	C	S	Z P
W01	+																	
W02	+	+		+			+											
W03	+																	
U01				+			+			+	+		+				+	
U02				+			+			+	+		+				+	
U03				+			+			+	+		+				+	
U04				+			+			+	+		+				+	
K01				+			+			+	+		+				+	

**niepotrzebne usunąć*

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	Test - 61%-68%; Obecność - 100%
	3,5	Test - 69%-76%; Obecność - 100%
	4	Test - 77%-84%; Obecność - 100%
	4,5	Test - 85%-92%; Obecność - 100%
	5	Test - 93% -100%; Obecność - 100%
ćwiczenia (C)	3	Test - 61%-68%; Obecność - 60% Praca własna - Program psychoedukacji - 61%-68% Praca grupowa (Studium przypadku) - wykonana pobieżnie; nie uwzględniono wszystkich wytycznych Aktywność – 20% (prawidłowa odpowiedź, rozwiązanie problemu, wykonanie i omówienie krótkiego zadania) OCENA KOŃCOWA - 3,0 - 3,25
	3,5	Test - 69%-76%; Obecność - 70% Praca własna - Program psychoedukacji - 69%-76% Praca grupowa (Studium przypadku) - wykonana prawidłowo; nie uwzględniono wszystkich wytycznych Aktywność – 40% (prawidłowa odpowiedź, rozwiązanie problemu, wykonanie i omówienie krótkiego zadania) OCENA KOŃCOWA - 3,26-3,75
	4	Test - 77%-84%; Obecność - 80% Praca własna - Program psychoedukacji - 77%-84% Praca grupowa (Studium przypadku) - wykonane prawidłowo; dopuszczalne drobne odstępstwa Aktywność – 60% (prawidłowa odpowiedź, rozwiązanie problemu, wykonanie i omówienie krótkiego zadania) OCENA KOŃCOWA - 3,76-4,25
	4,5	Test - 85%-92%; Obecność - 90% Praca własna - Program psychoedukacji - 85%-92% Praca grupowa (Studium przypadku) - wykonana prawidłowo, ale mało starannie Aktywność – 80% (prawidłowa odpowiedź, rozwiązanie problemu, wykonanie i omówienie krótkiego zadania) OCENA KOŃCOWA 4,26-4,5
	5	Test - 93%-100% ; Obecność - 100% Praca własna - Program psychoedukacji - 93%-100% Praca grupowa (Studium przypadku) – wykonana prawidłowo, dokładnie i starannie Aktywność – 100% (prawidłowa odpowiedź, rozwiązanie problemu, wykonanie i omówienie krótkiego zadania) OCENA KOŃCOWA 4,51-5,0

	*Kryteria oceny pracy własnej „Program psychoedukacji chorych z elementami rehabilitacji w wybranych zaburzeniach zdrowia psychicznego i poziomie świadczeń zdrowotnych” (0-50 punktów): <i>(1) Wprowadzenie do zagadnienia i wyjaśnienie podstawowych pojęć adekwatne do podjętego tematu i oparte na aktualnych doniesieniach naukowych (0-10 pkt); (2) Zakres proponowanych form wsparcia, działań psychoedukacyjnych i treningów umiejętności oraz programów promocji zdrowia psychicznego wyczerpujący i dostosowany do sytuacji zdrowotnej pacjenta i jego rodziny/opiekuna (0-10 pkt); (3) Zakres programu i proponowane interwencje dostosowane do poziomu świadczeń opieki zdrowotnej (0-5 pkt); (4) Zakres programu i proponowane interwencje dostosowane do roli zawodowej pielęgniarki i jej uprawnień (0-5 pkt); (5) Opracowanie redakcyjne, źródła cytowania i bibliografia załącznikowa zgodne z obowiązującymi powszechnie standardami (0-10 pkt)</i>	
symulacje (S)	Ocena	Kryterium oceny
	3	Poziom wykonania zadania - Nie zawsze przestrzega zasad, czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno, widoczna sprawność podczas wykonywania prostych czynności; nie zawsze uwzględnia indywidualną sytuację pacjenta, podejmuje kontakt, ale nie potrafi utrzymywać dalej komunikacji z pacjentem; nie zawsze potrafi ocenić i analizować własne postępowanie, czasami podejmuje współpracę z zespołem terapeutycznym, w miarę swoich możliwości identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne niskie, mała motywacja do działań Obecność - 100%
	3,5	Poziom wykonania zadania - Przestrzega zasad, czynności wykonuje w miarę poprawnie, niekiedy wymaga wsparcia i poczucia pewności działania; uwzględnia indywidualną sytuację zdrowotną pacjenta, osiąga cel; potrafi nawiązać i utrzymać kontakt werbalny z pacjentem; podejmuje wysiłek, by ocenić i analizować własne postępowanie, współpracuje z zespołem terapeutycznym, zwykle identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne średnie, średnio zaangażowany w czasie zajęć Obecność - 100%
	4	Poziom wykonania zadania - Przestrzega zasad, po ukierunkowaniu wykonuje czynności poprawnie, w tempie zwolnionym; zwraca uwagę na indywidualną sytuację pacjenta, osiąga cel; czasami wymaga przypomnienia w podejmowanym działaniu; potrafi nawiązać i utrzymać kontakt werbalny i pozawerbalny z pacjentem; wykazuje nieporadność w zakresie oceny i analizy własnego postępowania, współpracuje z zespołem terapeutycznym, identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne i aktywność w czasie zajęć zadowalające Obecność - 100%
	4,5	Poziom wykonania zadania - Przestrzega zasad po wstępnym ukierunkowaniu, technika i kolejność czynności bez żadnych uwag; czynności wykonuje pewnie, ale po krótkim zastanowieniu; przejawia troskę o uwzględnienie sytuacji zdrowotnej pacjenta, osiąga cel po wstępnym ukierunkowaniu; czasami wymaga przypomnienia i ukierunkowania działaniach; komunikuje się prawidłowo, ale wymaga niekiedy ukierunkowania w doborze metod; wykazuje starania w zakresie oceny i analizy własnego postępowania, dobra współpraca z zespołem terapeutycznym, zauważalna identyfikacja z rolą zawodową, kompetencje społeczne wysokie, student aktywny Obecność - 100%
	5	Poziom wykonania zadania - Przestrzega zasad, technika i kolejność wykonania czynności bez żadnych uwag; czynności wykonuje pewnie, energicznie; uwzględnia sytuację pacjenta i aktualne możliwości do wykonania tych czynności; planuje i wykonuje działania całkowicie samodzielnie; komunikuje się spontanicznie, konstruktywne i samodzielne, dobór treści adekwatny do oczekiwań odbiorcy; potrafi ocenić i analizować postępowanie własne, współpracuje z zespołem terapeutycznym, widoczna identyfikacja z rolą zawodową, kompetencje społeczne bardzo wysokie, bardzo zaangażowany w czasie zajęć Obecność - 100%
zajęcia praktyczne (ZP)	3	Próba pracy: Nie zawsze przestrzega zasad, czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno, widoczna sprawność podczas wykonywania prostych czynności; nie zawsze uwzględnia indywidualną sytuację pacjenta, podejmuje kontakt, ale nie potrafi utrzymywać dalej komunikacji z pacjentem; nie zawsze potrafi ocenić i analizować własne postępowanie, czasami podejmuje współpracę z zespołem terapeutycznym, w miarę swoich możliwości identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne niskie, mała motywacja do działań Praca własna*: 61%-68% Obecność - 100%
	3,5	Próba pracy: Przestrzega zasad, czynności wykonuje w miarę poprawnie, niekiedy wymaga wsparcia i poczucia pewności działania; uwzględnia indywidualną sytuację zdrowotną pacjenta, osiąga cel; potrafi nawiązać i utrzymać kontakt werbalny z pacjentem; podejmuje wysiłek, by ocenić i analizować własne postępowanie, współpracuje z zespołem terapeutycznym, zwykle identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne średnie, średnio zaangażowany w czasie zajęć Praca własna*: 69%-76% Obecność - 100%
	4	Próba pracy: Przestrzega zasad, po ukierunkowaniu wykonuje czynności poprawnie, w tempie zwolnionym; zwraca uwagę na indywidualną sytuację pacjenta, osiąga cel; czasami wymaga przypomnienia w podejmowanym działaniu; potrafi nawiązać i utrzymać kontakt werbalny i pozawerbalny z pacjentem; wykazuje nieporadność w zakresie oceny i analizy własnego postępowania, współpracuje z zespołem terapeutycznym, identyfikuje się z rolą zawodową, kompetencje społeczne i aktywność w czasie zajęć zadowalające Praca własna*: 77%-84% Obecność - 100%
	4,5	Próba pracy: Przestrzega zasad po wstępnym ukierunkowaniu, technika i kolejność czynności bez żadnych uwag; czynności wykonuje pewnie, ale po krótkim zastanowieniu; przejawia troskę o uwzględnienie sytuacji zdrowotnej pacjenta, osiąga cel po wstępnym ukierunkowaniu; czasami wymaga przypomnienia i ukierunkowania działaniach; komunikuje się prawidłowo, ale wymaga niekiedy ukierunkowania w doborze metod; wykazuje starania w zakresie oceny i analizy własnego postępowania, dobra współpraca z zespołem terapeutycznym, zauważalna identyfikacja z rolą zawodową, kompetencje społeczne wysokie, student aktywny Praca własna*: 85-92% Obecność - 100%
	5	Próba pracy: Przestrzega zasad, technika i kolejność wykonania czynności bez żadnych uwag; czynności wy-

	konuje pewnie, energicznie; uwzględnia sytuację pacjenta i aktualne możliwości do wykonania tych czynności; planuje i wykonuje działania całkowicie samodzielne; komunikuje się spontanicznie, konstruktywne i samodzielne, dobór treści adekwatny do oczekiwań odbiorcy; potrafi ocenić i analizować postępowanie własne, współpracuje z zespołem terapeutycznym, widoczna identyfikacja z rolą zawodową, kompetencje społeczne bardzo wysokie, bardzo zaangażowany w czasie zajęć Praca własna*: 93-100% Obecność - 100%
	Kryteria oceny pracy własnej - „Program psychoedukacji z elementami rehabilitacji w wybranych zaburzeniach zdrowia psychicznego” (0-50 punktów): (1) Merytoryczne przygotowanie programu (0-10 pkt); (2) Zakres treści i proponowanych form wsparcia dostosowany do sytuacji zdrowotnej i możliwości pacjenta/ów oraz jego rodziny/opiekuna (0-10 pkt); (3) Zakres programu i proponowane interwencje dostosowane do poziomu świadczeń opieki zdrowotnej (0-10 pkt); (4) Zakres programu i proponowane interwencje dostosowane do roli zawodowej pielęgniarki i jej uprawnień (0-10 pkt); (5) Poziom realizacji programu i jego ewaluacji (0-10 pkt)

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	56	56
<i>Udział w wykładach*</i>	15	15
<i>Udział w ćwiczeniach*</i>	15	15
<i>Udział w symulacji</i>	6	6
ZAJĘCIA PRAKTYCZNE	20	20
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	19	19
<i>Przygotowanie do wykładu*</i>	10	10
<i>Przygotowanie do ćwiczeń*</i>	9	9
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	75	75
PUNKTY ECTS za przedmiot	3	3

**niepotrzebne usunąć*

Przyjmuję do realizacji (data i podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....